

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XI. Consecratio unius speciei non dependet necessitate Sacramenti
à Consecratione alterius, bene necessitate præcepti, tum Ecclesiastici,
tum Divini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

sine quo potest Corpus Christi tam in terris, quam in caelis esse vivum & mortuum, passibile & gloriosum.

absque praesentia naturali, id est, modo existendi quimitativo? Vel si non possit, ostendatur implicancia.

Sanè cum corpus sit indifferens ad praesentiam extensam & inextensam; quare Deus, qui facit omnia quaecumque vult, non poterit per omnipotentiam suam conservare Corpus Christi, seu ipsum Christum in caelo sine ubi circumscriptivo? Imò cur semper aliquam praesentiam debeat habere in caelo, cum non sit ubique?

269.

Oppones quartò; Eucharistia secundum praesentem institutionem significat mortem Christi praeteritam. Deinde solum connotat actionem adductivam.

Ad veritatem practicam verborum perinde est utrum Christus ponatur praesens per actionem adductivam, seu productivam, sive Corpus sit passibile sive impassibile &c.

Resp. institutionem nihil aliud esse quam efficacem & absolutam voluntatem Dei cooperandi formae sensibili verborum, prout significat practicè Christum praesentem speciebus.

Perinde autem est, sive hoc fiat per actionem adductivam, sive productivam; sive Corpus sit passibile, sive impassibile; sive significetur mors Christi praeterita, sive praesens, sive futura, ut patet in ultima cena: sicut indifferens est ad Sacramentum Baptismi sive effectus creetur, sive educatur è potentia materiae.

adeoque institutio Eucharistica foret eadem, quantum ad rationem & essentiam suam.

Institutio ergo foret eadem, quantum ad rationem & essentiam suam, utpote minimè connotans aliquam determinatam actionem, vel proprietatem corporis, sed hanc vel illam pro diversitate temporum, aliarumque circumstantiarum, ex qua oritur dumtaxat aliqua diversitas accidentalis, ad praesentem controversiam decidendam planè impertinens. Quare ergo decisio? Haud esse necessariam dependentiam praesentiae sacramentalis à praesentia naturali, etiam secundum praesentem institutionem hujus Sacramenti.

Porò quã necessitate sit consecranda utraque species; an necessitate Sacramenti, an juris tantum ecclesiastici, vel divini; confessim resolvitur, partim ex dictis, partim ex dicendis disp. 5. de Sacrificio. Et verò quid? Id quod sequitur.

CONCLUSIO XI.

Consecratio unius speciei non dependet necessitate Sacramenti à Consecratione alterius, bene necessitate praeccepti, tum Ecclesiastici, tum Divini.

270. Prima pars Conclus. fundatur in praxi Ecclesiz.

DE prima parte non est relictus locus dubitandi: alioquin quomodo sine gravissimo errore Ecclesia proponeret hostiam adorandam ante Consecrationem vini? Ratio in promptu est; quia Consecrationi utriusque speciei, vel

(si non placeat ita loqui) utrique speciei consecratae seorsim competi tota definitio Sacramenti, scilicet, *Signum sensibile, efficax gratiae*; nec enim significatio formae Consecrationis Corporis dependet à significatione formae Consecrationis Sanguinis, vel è converso; sed utraque habet suam veritatem, & per consequens causalitatem independentem ab alia.

Quod autem excogitavit Lugo disp. 19. n. 103. dicens: Si Sacerdos vellet consecrare, non tamen offerre Sacrificium, ita ut voluntas non offerendi Sacrificium praevaleret, & esset magis efficax, tunc nihil prorsus efficeret: verum quidem est, ex hypothesi quòd Sacrificium & Consecratio non distinguantur; sed parum ad rem, quia cum tali intentione, etsi consecraret utramque speciem, nihil efficeret: ergo quòd non consecraret validè unam speciem solum, non oritur ex defectu Consecrationis alterius speciei, sed ex defectu debitae intentionis consecrandi illam solum; si enim vellet inchoativè saltem sacrificare, jam conficeret Sacramentum, etiam in sententia Eminentissimi, tamen si positivè nollet alteram speciem consecrare. Nulla ergo ex natura Sacramenti est essentialis dependentia praesentiae Christi sub una specie à praesentia Christi sub altera.

Examinemus necessitatem praeccepti. Obligatio certè praeccepti ecclesiastici satis evidenter ostenditur ex perpetua totius Ecclesiae praxi. Unde Gelasius Papa Majorico & Joanni Episcopo scribit in haec verba, quae referuntur de Consecr. dist. 2. cap. 12. *Comperimus quòd quidam (Sacerdotes) sumpta tantummodo Corporis sacri portione à calice sacri cruoris abstineant. Qui proculdubio (quoniam nescio quã superstitione docentur obstringi) aut integra Sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia divisio unius eiusdem mysterii sine grandi sacrilegio non potest provenire. Si debeant sumere utramque speciem: ergo etiam consecrare, ad minus ex praeccepto Ecclesiae.*

De obligatione juris divini major est difficultas: eam affirmat Scotus 4. dist. 8. q. 3. n. 4. ibi: *Dico quòd in isto casu (quando Sacerdos loco vini consecravit, & percepit aquam) tenetur consecrare Sanguinem de novo, & consecratum percipere: quòd probatur, quia quando sunt duo praeccepta ordinata, praecceptum superioris magis ligat: nunc autem praecceptum Christi, & Ecclesiae, & ex ipsa ratione Sacramenti est, quòd Sacramentum quando consecratur, consecratur integrum, quoniam Sacramentum est in se quoddam integrum ex duobus.*

Optima probatio desumitur ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ibi: *Vi Christus dilecta sponsa sua Ecclesia visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum, representaretur. . . . Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub eandem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti*

Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, & eidem, eorumque, in sacerdotio successo- ribus, ut offerrent, precepit per hac verba: Hoc facite in meam commemorationem.

Et paulo post: Novum instituit Pascha, se- ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui Sanguinis effu- sionem nos redemit.

Idem definit can. 2. ibi: Aut non ordinasse, ut ipsi, aliq. Sacerdotes offerrent Corpus & San- guinem suum (utique sub diversis speciebus) anathema sit.

273. Gratias autem dicitur sufficere, ut aliquando id fiat in Ecclesia. Alioquin ad quid tanta solli- citudo Consecrationis utriusque speciei in quocumque eventu? Audi Toleranum VII, cap. 1. Censuimus convenire, ut cum à Sacerdoti- bus Missarum tempore sancta mysteria consecrantur, si egritudinis accidit quilibet eventus, quo capium nequeat Consecrationis expleri mysterium, sit libe- rum Episcopo, vel Presbytero alteri Consecrationem exequet officii cepti.

Tolet- no XI. 14. Toletanum verò XI, cap. 14, precipit, Ut ubi temporis, vel loci, sive clerici copia suffragatur, habeat ille qui quis canens Deo atque sacrificans, post se vicini solaminis adiutorem, ut si aliquo casu ille, qui officia impleturus accedit, turbatus fue- rit, vel ad terram elisus, à tergo semper habeat, qui eius vicem exequatur intrepidus.

274. Hinc Rubrica Generales Missalis Romani Tit. de defectibus §. 10. n. 3. Si Sacerdos ante Consecrationem graviter infirmetur, vel in sincope incidit, aut moriatur, pratermittitur Missa: si post Consecrationem Corporis tantum, ante Consecrationem Sanguinis, vel utroque con- secrato id accidit, Missa per alium Sacerdotem explen- tur ab eo loco, ubi ille desit, & in casu necessitatis etiam per non ieiunum.

Ad quid, inquam, tam sollicita providentia Ecclesie, si sufficiat, ut aliquando offeratur Sacrificium in utraque specie? Sin autem sem- per necessarium est, profectò æqualis erit ne- cessitas consecrationis Sacramenti, cum illud non conficiatur nisi in Sacrificio, imò consecratio il- lius sit ipsum Sacrificium.

Confirmatur ex Tridentino sess. 21. cap. 1. in principio: Itaque sancta ipsa Synodus à Spi- ritu Sancto, . . . edocita, atque ipsius Ecclesia indicium & consuetudinem secuta, declarat ac do- cet, nullo divino precepto Laicos, & Clericos non conficientes obligari ad Eucharistia Sacramentum sub utraque specie sumendum. Igitur à contra- rio sensu iudicat Concilium, Sacerdotes con- ficientes teneri divino precepto ad utramque speciem sumendam, & consequenter ad utram- que simul conficiendam.

275. Nihilominus pro opposita sententia mi- nus communi objicitur primò factum Christi in Emmaus.

Respondetur; estò verè ibi consecraverit

(de quo tamen inter Patres, & Interpretes dubitatur) potuit Christus solum panem con- secrare potestate, quam vocant, excellentia, quam Ecclesie non communicavit; potuit etiam consecrassè vinum; etsi Evangelistæ id non referant.

Objicitur secundo (estque ratio à priori illius sententia) Consecratio Corporis non dependet à Consecratione Sanguinis, que fit per aliam formam & aliam materiam: ergo habet suam per se significationem propriam; ergo in casu quo fieret illa sola, fieret oblatio, sicut & Sacramentum; consistit enim oblatio in Consecratione. Probatur Consequentia; quia per Consecrationem vini non fit Christus presens speciebus panis: ergo extra Consecra- tionem non complet intrinsecè aliter in esse Sacrificii, quàm in esse Sacramenti.

Ita argumentatur Hiquæus in suo Com- mentario ad locum Scoti supra citatum n. 54, ubi illam opinionem vocat satis probabilem, tum ex auctoritate gravium Theolo- gorum Adriani, Majoris, Alensis, qui eam docent; tum, quia ejus oppositum nequit con- vinci ratione, aut auctoritate: totum enim de- pendet ab instituto Christi.

Imò, quia totum dependet ab instituto Christi, ideo existimo illam opinionem par- rum probabilem; si juidem satis manifestè si- gnificat Tridentinum supra primo loco, vo- luntatem Christi fuisse, ut nunquam Sacri- ficium offerretur in Ecclesia sub una tantum specie: non quòd putem Sacrificium essen- tialiter consistere in Consecratione utriusque speciei; sed quia utraque Consecratio, uti etiam Sacramenti sumptio, requiritur ad in- tegram, magisque expressam significationem Sacrificii, quam instituens Sacrificium, tam- quam primarium cultum Dei rationabiliter po- tuit velle & censetur voluisse.

Sed instat Hiquæus supra: Etiam deest significatio completa Sacramenti, quod per modum convivii institutum est in cibo & po- tu: sed hoc non obstantè, contingit usus unius speciei in Laicis.

Contingit planè, sed ex voluntate insti- tuentis, quam proprio ore significavit Joan- nis 6. v. 59, dicens: Qui manducat hunc pa- nem vivet in æternum; quibus verbis promit- tit gratiam fumentis unam speciem. Et quam- vis ex illo loco id non sufficienter colligere- tur, hodie tamen post definitionem Triden- tini sess. 21. can. 1. hæreticum est dubitare: si quis dixerit ex Dei precepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles utramque speciem Sanctissimi Eucharistia Sacramenti sumere debere: anathema sit.

Justit ergo Dominus Jesus, utique post institutionem hujus Sanctissimi Sacramenti & incruenti Sacrificii, iussit, inquam, Apostolis suis facere, quod ipsum viderant facientem; nisi

Satisfit piti- tuz obje- ctioni.

276. Secunda obiectio, quod Con- secratio Corporis non de- pendet à Con- secratione Sanguinis

Hiquæus, Adriani, Major, Alensis.

Solvitur

277. Instantia Hiquæi.

Solvitur

Joan. 64

Trident.

& solidati- one.

Laps, Quod esse dicitur & Sacerdoti vellet con- secrationem tamen ut- tere Sacer- dotium?

Tolen. no VII. 11.

Tolet- no XI. 14.

271. Contentio utrius- que speciei est de ne- cessitate precepti Ecclesie.

& solutio- nem de- betur de- clarat. Rosari.

De obli- gatione utrius- que speciei.

de deo ex- tentione.

271. Robatur utrius- que speciei.

nisi vel ab ipso, vel à Spiritu Sancto, quem missurus erat ad docendam omnem veritatem, contrarium edocerentur. Plura in materia de Sacrificio.

278. Ex dictis inferitur, non licere sub una specie consecrare ad communicandum infirmum.

Majus incommodum est consecrare unam speciem, quam celebrare sine vestibus sacris.

Tantum hic infero ex dictis, non licere sub una specie consecrare, etiam ad communicandum infirmum; juxta Doctores communiter; sicuti illicitum est, ut suo loco dicitur, ad eundem finem consecrare utramque speciem sine vestibus sacris, cum tamen usus sacrarum vestium solum sit præcepti ecclesiastici; idque, quia licet præceptum communicandi in articulo mortis esset divinum, equidem non obligat, nisi quando commodè potest adimpleri. Certè majus incommodum est consecrare unam dumtaxat speciem contra præceptum divinum, quam celebrare sine vestibus sacris contra præceptum Ecclesiæ.

Quod si à me queritur, unde colligi possit, an præceptum aliquod divinum aut ecclesiasticum cum tanto, vel minori rigore obliget? Resp. ex sensu Doctorum & Ecclesiæ interpretatione: prout scitur præceptum divinum integrè consistendi facile pati Epykiam; uti etiam facilius cessat obligatio ecclesiastica non communicandi post sumptum cibam aut potum, quam non celebrandi. Prudenti itaque judicio opus est in discernendis obligationibus, quæ cui prævaleat.

279. In aliquibus casibus licet Sacerdos omittit Consecrationem alterius speciei.

Reg. 6. de Reg. Juris in 6.

Proculdubio etiam in aliquibus casibus licet Sacerdos omittit Consecrationem alterius speciei; v. g. si deprehendat post Consecrationem Corporis, vinum veneno esse infectum, vel esse aquam, & aliud vinum reperiri nequeat: aut si imminet vitæ periculum, v. g. ex ruina templi, incendio aut incurfu hostium; & generaliter quando unâ specie jam consecratâ, altera species physicè vel moraliter est impossibilis: Reg. 6. de Reg. Juris in 6. Impossibile, inquam, physicè vel moraliter, potissimum si loquamur de præceptis affirmativis, obligantibus quidem semper, sed non ad semper; imò & in negativis obtinet hæc regula sic intellecta, quando tota obligatio oritur ex positiva voluntate Legislatoris, qui rationabiliter præsumitur casum extremæ aut gravis necessitatis voluisse excipere.

Machabæi per se non fuerunt obligati abstinere à carnibus porcinis.

2. Machab. 7.

Unde putamus Machabæos in veteri Lege per se & vi præcepti negativi non comedendi carnes porcinas non fuisse obligatos abstinere ab hujusmodi carnibus, si abfuisset scandalum & periculum contemptus Religionis eorum, quod utique non contigit; quia ut ex historia, quæ refertur 2. Machab. 7. patet, præcipiebatur ab Antiocho, ut carnes porcinas manducarent in contemptum Religionis suæ: & ideo cum Eleazaro, de quo eodem libro cap. 6. fit mentio, gloriosissimam mortem magis, quam odibilem Deo vitam amplexi sunt. Vade, & tu fac similiter, si fortè à quo-

piam cogaris in contemptum Fidei Sacrificium mutilare.

De cætero Pontificem non posse propriè dispensare in jure divino, etiam illud possit interpretari, communius docetur in Tract. de Legibus & longè probabilis oppositio; siquidem inferior non dispensat in lege superioris sine generali aut speciali commissione. Ubi autem Christus Beato Petro, & successoribus ejus vel specialiter, vel saltem generaliter commiserit potestatem dispensandi in suis legibus, sive fidei, sive Sacrificii aut Sacramentorum, non reperio.

Lego quidem dictum Petro à Christo Joannis 21. v. 17. *Paſce oves meas*, & Matt. 16. v. 19. *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in calis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in calis*. Sed numquid ideo verè dixerim, Pontificem posse dispensare in fornicatione, adulterio, occasione innocentis & reliquis præceptis Decalogi; item in materia & forma essentiali Sacramentorum, in articulis Fidei hodie explicite credendis, ut sunt Sanctissima Trinitas, Incarnatio Christi, mors, resurrectio &c. Nullus sanè hæcenus vel saltem adulteriorè talem Pontificibus ausus fuit potestatem adscribere.

Nec ego adscribo; sed dico cum Bonifacio VIII. Reg. 81. de Reg. Juris in 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non est verisimiliter in specie concessurus*. Putatne Christus in specie esset concessurus mutilationem Sacrificii? Id putare non est sapientis. Quare? Quoniam Ecclesia Christi est corpus aliquod mysticum, cæteris nempe hominum, Christianæ fidei professione, ac eorumdem Sacramentorum, nec non ejusdem Sacrificii participatione, sub uno legitimo Pastore coadunatum; quæ professio coadunatio, parva, aut nulla foret, si Papa posset dispensare, ut hic in solo pane sacrificetur, ibi in solo vino; hic conferatur Baptismus in aqua rosacea, alibi in vino, aut in sola forma verborum, & sic in cæteris. Unde factum, ut Christus in nova Lege tantum dederit præcepta fidei & Sacramentorum; quibus tamquam fundamentis manentibus inconcussis & immutabilibus, etiam Ecclesia inconcussa & immutabilis permaneret.

Nec propterea minus bene provisum utilitati spirituali fidelium, quando ea tantum non licent, quæ magis vergerent ad destructionem, quam ad ædificationem, & ex quibus si licerent, multò graviora incommoda provenirent, quam si non liceant. Quocirca admiratione dignum est, nonnullos Doctores ex illis, qui existimant Consecrationem utriusque speciei esse juris divini, concedere nihilominus Pontifici potestatem in ea dispensandi, cum non sit major ratio de una lege, quam de cæteris omnibus.

Respon-

Respondent, diversitate rationis petendam esse ex necessitate communi, quando v. g. in toto aliquo regno defectu vini non posset haberi usus Sacrificii, & consequenter Sacramenti: ergo sicut Papa propter similem rationem dispensat in voto, juramento, matrimonio rato, quæ sunt juris divini, ita quoque posset dispensare in integritate Sacrificii. Deinde est præceptum divinum, ut consecrans communice sub utraque specie; sed novi Sacerdotes, qui consecrant simul cum Episcopo, communicant tantum sub una specie: ergo &c.

283. Incipio ab ultimo, & (quidquid sit de isto modo concelebrandi, de quo alibi) dico nullum existere præceptum divinum obligans omnes istos concelebrantes ad communionem sub utraque specie, cum etiam per accidat, ut utramque speciem consecrent: satisfit ergo præcepto Christi de integritate Sacrificii, quando principalis offerens consecrat utramque speciem, & ipse, vel alius, eo impedito, utramque speciem percipit.

Quamvis enim in rigore physico sint in tali casu plures Consecrationes, adeoque plura Sacrificia, imò & multiplices fructus Sacrificii; tamen moraliter loquendo propter unitatem Episcopi, qui est principalis sacrificans, & cui novi Sacerdotes dicuntur tantum concelebrare, merito censeri potest unum Sacrificium, non exigens summptionem sive consummationem per usum utriusque speciei, nisi ab uno.

Dices cum Hiquæo supra n. 55. Consecratio non magis fit ab Episcopo, quam ab aliis; quia idem character sacerdotalis invenitur in singulis, & ejusdem potestatis est, & singuli concipiunt intentionem in his ergo sicut sunt pares; ita non invenitur aliquis principalis offerens quoad Consecrationem.

Resp. valde esse dispates in intentione; nam concelebrantes si vel prius vel posterius absolvant verba Consecrationis quam Episcopus, nihil efficiunt; Episcopus autem semper consecrat: & idcirco in multis Episcopatibus ille mos simul consecrandi exolevit.

285. Magis urget prior instantia, à qua aliqui nimis leviter se expediunt, dicentes, Papam non dispensare in illis, sed solum declarare, seu interpretari legem divinam aut naturalem. Quod si verum est, profectò nulla erit necessitas recurrendi ad Pontificem, neque opus erit potestate jurisdictionis, cum quilibet prudens possit legem quamcumque doctrinaliter declarare & interpretari. Deinde constat dispensari, ubi aliàs certa esset obligatio. Denique ipsum verbum Dispensandi, quo utuntur jura, in proprietate significat relaxationem juris, & non tantum interpretationem.

Ideo alii respondent, non dispensare Pontificem in voto, juramento, & matrimonio; sed tollere promissionem, materiam juramenti,

& contractum, quæ dependent à voluntate humana; & idcirco per illam tolli possunt, quibus sublatis, obligatio juris naturalis aut divini per se corrui.

Sed contrà: Pontifici non fit promissio; unde nequit tolli nisi ab ipso, qui habet potestatem relaxandi obligationem præcepti.

Præterea, ideo tenet contractus Matrimonii indissolubilitate, quia ex præcepto divino habet annexam hujusmodi obligationem; alioquin mutuo consensu posset solvi, sicut alii contractus: ergo in potestate Pontificis non est tollere illum contractum, nisi relaxando obligationem præcepti divini.

Hinc multi docent, & satis probabiliter, Ecclesiam non posse dispensare sive solvere vinculum Matrimonii rati, sed solum declarare Deum illud solvere, quando quis proficetur in Religione approbata.

Nihilominus quia & in aliis casibus non semel, sed sæpius Pontifex dissolvit Matrimonium ratum, ut suo loco videbitur, propterea non infimæ notæ Theologi, & sanè quamplures ingenuè fatentur Pontificem hic verè dispensare in jure divino, idque ex speciali commissione; quia esset nimis magnus error, si Ecclesia in dispensatione tam frequenti, ulà fuisset potestate, quam à Deo non habet.

Et similiter responderi posset, relaxationem voti & juramenti esse quidem propriam dispensationem in jure naturali; fieri equidem ex voluntate Dei per Spiritum Sanctum Ecclesie specialiter intimatâ, & idcirco à principio Ecclesie usque ad hæc tempora sine ullo scrupulo aut contradictione fuisse practicantam, qui sanè usus esset intolerabilis error in re maxime necessaria ad mores pertinens, qui error Sanctitati Ecclesie repugnat.

Cæterum nulla hic est necessitas admittendi propriam dispensationem in jure naturali formaliter & directè. Lex quippe naturalis in proposito casu est, ut vota & juramenta reddantur Deo, quæ Lex non potest conservari, nisi quamdiu vota & juramenta conservantur; quibus proinde sublatis, necesse est ipsam Legem per se corruiere, sicut sublato fundamento, in instanti totum ædificium evertitur.

Simile sit in lege positiva humana, quæ stante Lex naturalis dicitur illam esse observandam. An ideo aliquis negat Legislatorem humanum posse dispensare in propria lege? Aut certè si dispensat, etiam dispensare in lege naturali? Nemo sic loquitur.

Rursus unus homo potest alteri remittere debitum ergà se contractum, nec tamen propterea dicitur dispensare in lege naturali propriè & formaliter loquendo, sed tantum est dispensatio sive condonatio juris sibi per contractum, vel alià ratione acquisiti.

Eodem modo assero, dispensationem in voto aut juramento tantum esse condonationem obligationis,

286. Obiectio duplex.

An Ecclesia solvat vinculum Matrimonii rati?

287. Proponitur sententia affirmativa.

An eadem ratio relaxationis voti & juramenti?

288. Nulla est necessitas admittendi propriam dispensationem in jure naturali formaliter & directè.

Probatum à similibus

Alia hæc similia.

280. Pontifex non auctoritate proprie dispensare in jure divino.
281.
284. Quæstio Hiquæo.
285. De Pontifice propter dispensationem in voto, juramento &c.
286. Nec propter rationem propriam dispensandi in jure naturali.
287. Proponitur sententia affirmativa.
288. Nulla est necessitas admittendi propriam dispensationem in jure naturali formaliter & directè.

Dispensatio
in voto
tantum est
condonatio
obligatio-
nis facta à
Prælo
nomine
Dei.

ligationis, orta ex illis actibus humanis, factam à Prælo nomine ipsius Dei. Et verò licet hæc obligatio non tantum sit humana, sed etiam partim divina; quia non tantum dependet à voluntate hominis, sed etiam à voluntate Dei acceptantis: attamen sicut Deus potest remittere illam obligationem per se, ita etiam per suum Vicarium; prout Rex potest aliquem eximere à lege propria, non tantum per se, sed etiam per suum Vicarium.

289.

Conveniens fuit
illam pote-
statem dari
hominibus,

Porro conveniens fuit illam potestatem dari hominibus; quia votum & juramentum habent se instar legis alicujus private ab hominibus impositæ, quæ sæpius indiget relaxatione propter varias necessitates ex conditione humana provenientes, ut quotidiana experientia testatur; adeoque Christus in necessariis quodammodo Ecclesiæ suæ defuisset, nisi hujusmodi potestatem illi dedisset.

Quid horum simile reperitur in Sacrificio? Hoc siquidem, tamquam cultus Dei magis principalis, convenit ubique esse unum & idem, in nulla sui parte mutilatum, sed integrum & perfectum, Deo ita providente, ut omni loco & tempore necessario, utraque species consecrabilis haud difficilè sit invenibilis.

non ita
fuit conve-
niens pote-
stas dispen-
sandi in
integritate
Sacrificii.

Certè propter casus rarissimos non debuit potestas dispensandi in integritate Sacrificii Ecclesiæ committi; sicut nec commissæ fuit potestas dispensandi in materiis & formis essentialibus Sacramentorum; quamvis in his sæpius occurrere possint casus necessitatis: quippe Deus non omni casui extraordinario providere debuit medio ordinario. Alioquin dicamus, quòd, quando in aliquo integro regno non esset invenibilis neque panis, neque vinum, ne fidelibus desit Viaticum Corporis & Sanguinis Christi, Ecclesiæ commissum esse, determinare seu instituire novam materiam.

290.

Obiectio ex
facto Pon-
tificum.
Innoc. VIII.
Innoc. IX.

Dices; Pontifex aliquando dispensavit, puta Innocentius VIII. cum Saxonibus, ut in solo pane consecrarent, teste Volaterano lib. 7. Geographia cap. de Saxonibus. Idem ab Innocentio IV. concessum esse Norvegiis quidam dicunt, eò quòd ibi vinum ob nimiam loci frigiditatem conservari non possit.

Altera ob-
jectio ex
Conc. Tri-
dent.

Accedat Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 2. declarans hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse; ut in Sacramentorum dispensatione, salvâ illorum substantiâ, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate magis expedire indicaret &c. Sed expedire utilitati communi totius regni aut provincie, in qua vinum haberi nequit, aut conservari, ut usus hujus Sacramenti, ad quem omnes obligantur, non intermitteretur: ergo &c.

Confirma-
tio.

Confirmatur; quia majoris & superioris obligationis est offerre Sacrificium, quam offerre sub utraque specie: ergo in his partibus, in

quibus altera species est impossibilis, esse valde durum asserere, non licere offerre Sacrificium, quòd unicum est in Lege nova, aut hanc connexionem utriusque speciei ita institutam esse, ut relaxari non possit, cum Christus universallem esse voluerit usum Sacramenti & Sacrificii in tota Ecclesia.

Herculè non dubito de tali voluntate, verumtamen pro loco & tempore, quo usus ille commodè potest haberi, sicut supra diximus, fore Christum universaliter voluisse Communionem in articulo mortis, sed quando commodè haberi potest; & ideo non licet sub una specie celebrare ad moribundum communicandum.

Ergo similiter, voluit quidem Christus universaliter in tota Ecclesia offerri Sacrificium, non tamen quòcumque, sed essentialiter & integraliter perfectum; ita ut non sint diversa præcepta offerre Sacrificium & offerre sub utraque specie, sed unum & idem, impositum illis verbis Luc. 22. v. 19. *Hoc facite in meam commemorationem*, haudquaquam obligans ad substantiam seu essentiam Sacrificii, quando integritas physicè vel moraliter est impossibilis.

Et dato (quòd hæcenus non scitur contigisse) quòd in toto aliquo regno vel provincia non inveniretur altera materia consecrabilis, neque sic opus foret dispensatione, sed sufficeret benigna interpretatio mentis Legislatoris, attentâ præcepti gravitate aliisque circumstantiis; prout in aliis legibus tam naturalibus, quam divinis positivis fieri consuevit.

Hinc quòd attinet ad Innocentium IV. nullo tale de eo referunt historiæ; nullum etiam existat hujusmodi dispensationis vestigium: ut nec factæ ab Innocentio VIII. permanente tamen eadem necessitate; quam experientia ostendit etiam in Norvegia non esse tantam, quin vinum ibi commodè conservari possit.

Accedit repugnantia in verbis Volaterani, qui refert Innocentium permisisse, ut sine vino Calicem consecrarent; non potuit autem Calix vacuus consecrari, nec mutari à Pontifice materia essentialis à Christo instituta. Et quamvis modum loquendi Volaterani emendaverit Onuphrius ad annum 1490. omitrendo *ly Calicem*; non tamen facit majorem fidem, quia ex solo Volaterano accepit.

Supereft Concilium Tridentinum, ad quòd facilè respondeo; Ecclesiam, sicut potest statuere in Sacramentorum dispensatione, quæ suscipientium utilitati magis expedire judicat, ita pariter eadem utilitate exigente posse mutare, quæ à se antè statuta fuerant; secus quæ à Deo sive Christo.

Unde cap. 1. præmiserat *Nullo divino præcepto Laicos & Clericos non conscientibus obligari ad Eucharistia Sacramentum sub utraque specie sumendum*: quasi diceret, quandoquidem Commu-
nio

nio sub utraque specie jure divino minime obliget Laicos & Clericos non conscienter Sacramento; & praeterea cum in Ecclesia sit potestas mutandi ea, quae ab ipsa statuta sunt, hinc est, quod gravibus & iustis causis adducta, approbet consuetudinem communicandi sub altera specie.

Unde teste Lugone disp. 19. n. 121. Ecclesia Graeca statuit per totam ferè Quadragesimam eodem ritu celebrari ex speciebus panis praconsecratis sine speciebus vini; & tamen neque in Sanctis Patribus, neque in ullo Concilio vel minima sit mentio alicujus dispensationis.

Quapropter omnibus mature consideratis, & ab utraque parte aequa lance libatis, judico omnino asserendum, vel integritatem Sacrificii solum esse juris Ecclesiastici, vel certè Ponticem in ea haudquaquam posse dispensare: sicuti non potest dispensare in pracepto divino integre consistendi & similibus; quantumvis in multis casibus non curat obligatio, Pontifice, aut aliis viris prudentibus ita pracepta illa benignè interpretantibus.

Atque hujus Sectionis iste sit finis; nam quae sequuntur de actionibus & passionibus Eucharisticis, maxime intricatas habent quaestiones, pro quibus resolvendis instituitur

Vel integritas Sacrificii est tantum juris Ecclesiastici, vel certè in ea non potest Pontifex dispensare.

Concomitanter inest omnis operatio immanens quae primò inest in caelo.

Non idè tamen motus localis

etiam non sit operatio immanens.

291. Responsio ad contr. maiorem
1. Cor. 11.
293. In Parasceve non offertur novum Sacrificium

1. Esse Eucharisticum te-quetur actio & passio Eucharistica

Dubios magis alii, quid inest Christo in Sacramento, primò videlicet, & concomitantè.

Scito.

Responsio ad contr. Talem

SECTIO QUINTA.

De Actionibus & Passionibus Eucharisticis.

Quemadmodum ad esse naturale sequitur actio & passio naturalis; ita quoque ad esse Eucharisticum sequitur actio & passio Eucharistica. Quæro itaque, quid Christus possit in hoc Sacramento agere & pati. Ante resolutionem

Nota I. aliam esse actionem immanentem, cujus terminus necessariò recipitur in principium à quo egreditur, ut intellectio, volitio &c. Aliam transeuntem, cujus terminus non necessariò sic recipitur, ut omnes actiones Dei ad extrà, productio caloris in aqua, motus localis &c.

Nota II. ex Scoto 4. dist. 10. q. 5. duobus modis aliquid inesse Christo in Sacramento, primò videlicet, & concomitantè. Quos terminos sic explicat n. 2. Primò dicitur aliquid inesse Christo, ut hic, quod sibi inest, si nusquam alibi esset, nisi hic; concomitantè autem dicitur aliquid sibi inesse hic, quod primò inest sibi, ut alibi, & ex hoc sibi inest, ut hic, propter identitatem subiecti & forme. Intellexisti terminos? Planè, inquis; sed quid hi termini ad propositam quaestionem? Jam edissero.

inest eidem concomitantè in Sacramento.

Et Scoti supra ibi: Christo ut hic, concomitantè inest omnis operatio, quae primò sibi inest ut in caelo. Probatio in universali; quia nullum absolutum desinit esse in aliquo propter novum respectum extrinsecum advenientem: operatio autem (supple, immanens, nam de illa instituebatur quaestio) est forma absoluta ergo propter praesentiam novam, quae est respectus novus extrinsecus adveniens, non desinit illa operatio inesse suo subiecto.

Veritas hujus probationis habetur ex Conclusionè 8. praecedentis Sectionis, ubi illam diffusius pertractavimus, causantes corpore replicato, etiam necessariò replicari omnia accidentia à loco absoluta; secus quae respiciunt hunc determinatum locum. Unde motus localis, qui primò inest Corpori Christi in caelo, nequaquam concomitantè inest eidem in Sacramento.

Contrà; motus localis est operatio immanens; ergo falsa Conclusio. Antecedens probatur, quia recipitur ejus terminus in principium à quo egreditur.

Resp. Negando Antecedens. Ad probationem dico, praesentiam localem interdum quidem recipi in principium à quo egreditur, non tamen semper, ut patet in corpore, quod ab alio localiter movetur; porro operatio immanens hic intelligitur, cujus terminus necessariò recipitur in principium, à quo egreditur.

Z 3 Petes;

CONCLUSIO I.

Omnis operatio immanens, quae primò inest Christo in Caelo,